

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av lagen om leverantörer av kombinerade resetjänster

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av lagen om leverantörer av kombinerade resetjänster (RP 120/2020 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Sari Alho, arbets- och näringsministeriet
- industriråd Mikko Huuskonen, arbets- och näringsministeriet
- ledande expert Sanna Kyrrä, arbets- och näringsministeriet (distanskontakt)
- professor Otto Toivanen, Aalto-universitetet (distanskontakt)
- gruppchef Tom Vihonen, Konkurrens- och konsumentverket
- biträdande direktör Päivi Laatikainen-Mattsson, Resebranchens förbund i Finland rf
- styrelseordförande Tommi Tuomainen, Finska Musikförläggareföreningen rf (distanskontakt)
- jurist Mirkka Kivilehto, Suomen Muusikkojen Liitto ry (distanskontakt)
- expert Karoliina Katila, Företagarna i Finland rf
- direktör Kati Kuusisto, Tapahtumateollisuus ry (distanskontakt)
- ordförande Pekka Timonen, Tapahtumateollisuus ry (distanskontakt)
- företagare inom musik- och evenemangsbranschen Paula Vesala (distanskontakt).

Skriftligt yttrande har lämnats av

- finansministeriet
- Finlands näringsliv rf
- Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry
- Turism- och Restaurangförbundet rf
- Music Finland ry.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en temporär ändring av lagen om leverantörer av kombinerade resetjänster. Resenärer ska av statens medel vid researrangörens konkurs kunna ersättas för fordringar som re-

Betänkande EkUB 20/2020 rd

searrangören hade varit skyldig att återbetala samt för ett värdebevis som resenären tagit emot i stället för en återbetalning. Bestämmelsen gäller situationer där orsaken till att en paketresa annullerats är covid-19-epidemin. En förutsättning är att fordringarna inte kan ersättas ur de säkerheter som researrangören ställt. Konkurrens- och konsumentverket beslutar om betalning av ersättning.

Syftet med propositionen är att trygga likabehandlingen av konsumenterna vid researrangörens konkurs. Dessutom är syftet att göra mottagandet av värdebevis till ett attraktivt och tillförlitligt alternativ till återbetalning i pengar för konsumenterna.

Propositionen hänför sig till den femte tilläggsbudgetpropositionen för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt och gälla till och med den 31 december 2022. Lagen tillämpas på fordringar som uppkommit tidigast den 16 mars 2020.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Bakgrund, målsättning och de viktigaste förslagen

Bakgrunden till propositionen är de omfattande svårigheter som coronapandemin har orsakat turistbranschen. I mars 2020 upphörde verksamheten inom branschen praktiskt taget helt och hållet. Företagen var tvungna att återbetala förskottsbetalningar till resenärer för resor som ställts in på grund av epidemin. Researrangörerna har haft svårt att återbetala alla betalningar till konsumenterna. Som alternativ till återbetalningarna har man använt värdebevis, men det är frivilligt att ta emot dem.

I synnerhet på grund av det utdragna epidemiläget är det problematiskt att fordringar som hänförs sig till paketresor som ställts in på grund av coronaepidemin och de värdebevis som getts mot dem i Finland inte anses omfattas av insolvensskyddet och säkerheterna vid researrangörens insolvens. Den tolkningen baserar sig på att det inte är researrangörens insolvens utan coronasituationen som har lett till att tjänsterna inte har kunnat tillhandahållas. Särskilt värdebevisen blir ett mindre användbart och attraktivt alternativ till återbetalningen av priset på resan från konsumenternas synpunkt när de inte omfattas av skyddet vid insolvens.

Enligt propositionen kan resenärer få ersättning av statens medel för fordringar som orsakats av att en paketresa ställts in till följd av researrangörens konkurs och som researrangören är skyldig att återbetala i sådana fall när resan ställts in på grund av coronaepidemin. En förutsättning för ersättningen är att fordringarna inte kan ersättas ur de säkerheter som researrangören har ställt. Detta gäller också värdebevis som resenären tagit emot i stället för återbetalning.

Ändringen av den temporära lagen avses vara i kraft till den 31 december 2022 och gälla fordringar som uppkommit efter det att de nationella reserestriktionerna infördes, dvs. tidigast den 16 mars 2020. Propositionen hänför sig till den femte tilläggsbudgeten, där det föreslås ett anslag på två miljoner euro under det nya momentet 32.01.54 (Ersättningar till passagerare för inställda pa-

Betänkande EkUB 20/2020 rd

ketresor). Dessutom förbereder man sig på ett förslagsanslag på tre miljoner euro i statsbudgetarna för 2021 och 2022.

Ekonomiutskottet anser att det lagförslag om temporär ändring av lagen om leverantörer av kombinerade resetjänster som ingår i proposition RP 120/2020 rd är motiverat och behövs och tillstyrker förslaget utan ändringar.

De viktigaste förslagen

Syftet med förslaget är att trygga likabehandlingen av konsumenterna vid en researrangörs konkurs. Ett ytterligare syfte är att göra mottagandet av värdebevis till ett jämlikt alternativ till återbetalning av priset på resan. Förslaget kan således anses både förbättra konsumentskyddet och öka konsumenternas förtroende för branschen. Ur denna synvinkel är det också fråga om att stödja verksamhetsbetingelserna för resebyråbranschen i en svår marknadssituation. Ekonomiutskottet anser att den föreslagna ändringen är motiverad och nödvändig med tanke på såväl konsumenternas rättsskydd och jämlika ställning som företagen i branschen. Men samtidigt vill utskottet fästa uppmärksamhet vid att de sakkunniga var oroade över att förslaget inte nödvändigtvis räcker för att förbättra företagens kassasituation.

Ekonomiutskottet fäster uppmärksamhet vid behovet av att bedöma ändringens konsekvenser för beloppet av researrangörernas säkerheter, eftersom det kan ha en central betydelse för att trygga kontinuiteten i företagsverksamheten när säkerheterna frisläpps. I propositionen har regeringen inte granskat vilka konsekvenser utvidgningen av statens ersättningsansvar har för det beloppet. Ekonomiutskottet anser att de värdebevis mot paketresor som avses i det aktuella förslaget framöver är tryggade med statliga medel i händelse av konkurs. Det finns således inte längre något behov av eller någon grund för att skydda dem med en säkerhet som researrangören ställt.

Vid utfrågningen i utskottet aktualiserades också frågan om förhållandet mellan de resor som med kundens samtycke har överförts på grund av coronaepidemin och statens ersättningsansvar samt huruvida dessa resor omfattas av bestämmelserna om säkerheter. I det aktuella förslaget föreslås inga ändringar i bestämmelserna om researrangörernas säkerheter. Med tanke på detta anser utskottet det vara utrett att det inte utifrån den föreslagna regleringen finns någon grund för att bedöma de nu aktuella överföringarna av resor på ett annat sätt än andra resor som med kundens samtycke har överförts i enlighet med 17 § i lagen om kombinerade resetjänster. Det betyder att researrangörerna även i fortsättningen måste skydda överförda reseavtal genom en säkerhet i händelse av en eventuell konkurs. Utskottet anser dock att det är viktigt att bedöma hur säkerhetsbestämmelserna fungerar och säkerheternas belopp om virusepidemin fortsätter.

Från konsument synpunkt fäster ekonomiutskottet också uppmärksamhet vid att den föreslagna ersättningsskyldigheten för staten är bunden till researrangörens konkurs och inte aktualiseras i andra insolvenssituationer. Det kan leda till oskäligt långa väntetider för konsumenterna. Den föreslagna regleringen innefattar inte heller situationer där ett företag i en insolvenssituation försöker fortsätta sin verksamhet till exempel genom företagssanering. Ekonomiutskottet anser det vara viktigt att i fortsättningen bedöma om regleringen är tillräcklig till denna del. Utskottet betonar också att det från konsument synpunkt är viktigt att det även i fortsättningen är frivilligt för

Betänkande EkUB 20/2020 rd

konsumenterna att ta emot ett värdebevis och att konsumenterna klart och tydligt informeras om rätten att kräva återbetalning vid annulleringar.

Den föreslagna regleringens karaktär och stödsystemen som helhet

Det nu aktuella lagförslaget gäller endast en bransch. Dess mål och konsekvenser hänför sig i första hand till att förbättra konsumenternas ställning. Det är konsumenterna som får ersättningen efter ett eventuellt likvidationsförfarande, och den går inte till likviditetslättnader för företag som vid det laget redan har upphört med sin verksamhet. Därför ska förslaget utifrån bedömningen i propositionen inte betraktas som statligt stöd, och systemet anses inte kräva förhandsgodkännande från kommissionen. Regleringen kan dock anses öka konsumenternas förtroende för resebyråbranschen och på så sätt förbättra dess ställning jämfört med sådana branscher där staten inte betalar kostnaderna för konkurser.

Ekonomiutskottet har i samband med behandlingen av proposition RP 120/2020 rd också i större omfattning hört sakkunniga om hur de stödsystem som införts på grund av coronaepidemin fungerar och särskilt om kostnadsstödet. Ekonomiutskottet har beslutat att fortsätta behandlingen av detta ärende separat, som ett så kallat eget ärende, och tar inte i det här sammanhanget i större utsträckning ställning till stödsystemens helhet och funktion från olika branschers synpunkt.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 120/2020 rd utan ändringar.

Helsingfors 18.9.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Juhana Vartiainen saml
medlem Atte Harjanne gröna
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Eeva Kalli cent
medlem Pia Kauma saml
medlem Matias Mäkyne sd
medlem Minna Reijonen saf
medlem Veikko Vallin saf
medlem Tuula Väättä sd
medlem Johannes Yrttiaho vänst
ersättare Olli Immonen saf
ersättare Hilka Kemppi cent
ersättare Jussi Saramo vänst
ersättare Heikki Vestman saml.

Betänkande EkUB 20/2020 rd

Sekreterare var

utskottsråd Lauri Tenhunen.

Betänkande EkUB 20/2020 rd
Reservation

RESERVATION

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner ett uttalande. (*Reservationens förslag till uttalande*)

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att statsrådet så snart som möjligt lämnar riksdagen en utredning om hur kostnadsstödet hittills fungerat samt ett förslag till en stödmodell som riktar sig till branscher som lider exceptionellt hårt av mötes- och reserestriktionerna, såsom evenemangsbranschen och resebyråbranschen, vilka fortfarande omfattas av restriktionerna.

Helsingfors 18.9.2020

Juhana Vartiainen saml
Pia Kauma saml
Heikki Vestman saml
Minna Reijonen saf
Veikko Vallin saf
Olli Immonen saf